

Somogyországban járt a Közjóért Szakosztály

Az OEE Erdők a Közjóért Szakosztálya 2017. évi tavaszi kihelyezett szakosztály-ülését a munkatervnek megfelelően a SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt. területére szervezte a társaság közjóléti tevékenységének tanulmányozása céljából, 2017 májusában.

Csoportkép a Csillagpark előtt (fotó: Dobos Ildikó)

Az ország számos pontjáról érkező csapatunk első nap délelőtt találkozott az erdőgazdaság kaposvári központja melletti Erdők Házában. Az utóbbi időkből a rendezvényeinkre jellemző nagy létszám most is megmutatkozott, 33 fő vett részt a szakosztályprogramon.

A szakosztály tagjait *Barkóczy István* vezérigazgató köszöntötte, és bemutatta a csaknem 86 ezer hektáron gazdálkodó szervezetet.

Az erdőgazdaság 8 db, körülbelül 10 000 ha-os erdőszetre oszlik. A saját faanyag feldolgozása mellett a vásárolt faanyag is a nyereségesen működő Csurgói Faipari Gyárban kap jelentős hozzáadott értéket.

A vezérigazgató kiemelte az erdőgazdaság fontos szerepét a munkahelyteremtésben, hiszen a jellemzően aprófalvas somogyi régióban meghatározó foglalkoztatóként közel 2200 embernek adnak munkát. A mintegy 480 saját dolgozó mellett jelentős létszámú közfoglalkoztatást is végeznek, ezeket az embereket elsősorban az erdőművelés területén alkalmazzák. Átfogó képet kaphatunk az erdőgazdaság szervezeti felépítéséről is.

Ezután a társaság közjóléti tevékenységéről hallhattunk. Mint elhangzott, 2010 óta kiemelt elvárás az erdőgazdaságoktól, hogy ezen a téren is fejlesztéseket végezzenek. Mivel az eu-

rópai uniós pályázatokból részben kizárásra kerültek, a megnövekedett közjóléti fejlesztések költségét saját forrásból, a nyereség visszaforgatásával állítják elő.

A közjóléti tevékenység részletes ismertetését *Kovácsné Kiss Zita*, a Turisztikai és Közjóléti osztály megbízott osztályvezetője adta elő. Megtudtuk, hogy 9 parkerdő, 2 arborétum, 2 erdei iskola, erdei vasút, számos gyalogos és kerékpáros túraútvonal közül választhat a környékre látogató.

2015-ben adták át az egyik legkülönlegesebb látnivalót, a Zselici Csillagparkot, amely a csillagvizsgálón kívül ma-

gában foglal egy 54 fős planetáriumot, ahol a nézők betekintést kaphatnak a világegyetem keletkezésébe és a kialakult csillagképek világába.

A Zselicen belül kiemelt fejlesztési terület a Ropolyi-tó környéke, ahol egy látványház, egy ún. talpas ház megépítése is szerepel a tervek között. Egy 2016-ban elnyert horvát–magyar INTERREG projekt keretében interaktív elemekkel bővített fejlesztések valósulnak meg a SEFAG országhatár közeli területein.

Az erdőgazdaság 11 szálláshelyet üzemeltet, amelyek a nomád tábortól a magas színvonalú Hotel Kardosfáig összesen mintegy 200 férőhellyel várják a vendégeket. A szálláshelyek környékén változatos programokkal igyekeznek az ott töltött időt minél tartalmasabbá tenni, és elérni azt, hogy olyan látnivaló-láncolatok alakuljanak ki, amelyek egy-egy helyszínen akár többnapos aktív pihenést tesznek lehetővé.

Dél-Somogyban is hasonló komplex fejlesztéseket terveznek. A tervezett fejlesztések a mesztegnyői kisvasutat is érintik. A homokágyon futó vasúti pálya stabilizálását tervezik, és a sínek homogenizálásával nagyobb teherbírást szeretnének elérni.

Ezek után a programunk szervezője, szakosztálytagtársunk, *Dobos Ildikó*, az Erdők Háza látogatóközpont vezetője vette át a szót és mutatta be a frissen elkészült létesítményt, amelynek a Zselici Erdészet korábbi épülete ad otthont.

Az erdőszet 2015-ös elköltözésével felszabadult épületet saját forrásból felújították, melynek során célirányosan

Az interaktív kiállítóteremben

alakították ki a látogatóközpont egyes egységeit. A látogatóközpont Kaposváron belüli központi elhelyezkedéséből adódóan remekül eltudja látni feladatát, amelyet az „Erdő a városban” mottó is fémjelez.

Az erdőgazdaság célja az elsősorban 4–18 éves korosztályok szemléletformálásának elősegítése az interaktív játékokkal bőségesen felszerelt házban, foglalkoztató feladatokon keresztül. Annak érdekében, hogy minél szélesebb körhöz elérjenek az Erdők Háza szolgáltatásai, a somogyi iskolások számára a látogatás ingyenes, a többi látogatótól is csak jelképes belépődíjat szednek. A hivatalos megnyitó október 2-án lesz az *Erdők hete* rendezvénysorozat részeként mint kiemelt programpont.

Az előadásból megtudtuk, hogy a látogatóközpont 3 fő részre tagolódik:

Az emeleten található egy 180 m² területű többfunkciós oktatóterem, ahol vetített előadások mellett élményszerű foglalkozásokat lehet tartani a különböző korosztályok számára. A terem éppúgy, mint az egész ház gazdagon fel van szerelve szemléltető eszközökkel, és az élményeken, a tapasztalatokon alapuló tanulásra helyezi a hangsúlyt. A mai kornak megfelelően 25 táblagép teszi lehetővé a digitális tananyag elsajátítását. Emellett a helyiségben a természethez kapcsolódó kiállítások bemutatására is lehetőség nyílik.

A földszinten egy 230 m²-es kiállítótér került kialakításra, amely a magyar erdők világát mutatja be jól meg szerkesztett tematika szerint, számos interaktív elem segítségével. A tervezők próbálták a hasznos szakmai tudnivalókat a gyerekek számára is érthető és érdekes módon láttatni és bemutatni. Ennek egyik meghatározó eleme Matyi madár, aki kérdéseivel és feladataival végigkíséri a gyerekeket a kiállításon.

Annak érdekében, hogy az itt kapott tudás még maradandóbb legyen, négy darab élményszobát is létrehozta. Ezek az egyes érzékszervekre alapozva mélyítik el az erdővel kapcsolatos tudást. A hangszobában a madárhangokat ismerhetjük meg, egy másik szobában a tapintásunkat tehetjük próbára, a tükörteremben egy igazi erdőben érezhetjük magunkat, az utolsó szoba pedig egy borzváron keresztül a talajszint alá vezeti a látogatót.

Az előadást követően Dobos Ildikó vezetésével mi is végigjártuk az épület teremt, és megszemléltük az igazán

igényes és szakmai, kifejezetten interaktív elemekből álló kiállítást. A gyerekek mellett az őket kísérő felnőtteknek is sok új információt nyújt az Erdők Háza, és segítséget ad az erdővel, erdőszettel kapcsolatos helyes szemlélet elsajátításához.

A látogatóközpont bejárása után a vezérigazgató invitálására tettünk egy sétát a szomszédos épületben, ahol az erdőgazdaság központja, a Kaposvári és a Zselici Erdészet található szép, felújított környezetben.

Ezt követően autókkal a Hotel Kardosfában lévő szállásunkra utaztunk. A délutáni program a közelben lévő Zselici Csillagparknál folytatódott. Csapatunkat itt *dr. Mosoni László* létesítményigazgató köszöntötte, és bemutatta a Csillagparkot. Megtudtuk, hogy 2009-ben, Közép-Európában elsőként

ban, vezetőnk részletesen bemutatta az erdészetet.

A kb. 9300 ha-os erdészet nagy része a Zselici Tájvédelmi Körzet része. A területet egykor az Esterházy, Zichy és Festetics családok nagybirtokai alkották, akik mindig gondos erdészeti személyzetet tartottak. 1880 körül volt a legkisebb erdőszűrség, leginkább mezőgazdasági területek voltak jellemzők. Az 1900-as évek elején kezdődött meg a tudatos tölgytelepítés, olyan fajokkal, amilyen makkot szerezni tudtak, így változatos alakultak ki szlavón, kocsányos és kocsánytalan tölgyesek. A tapasztalatok szerint 100 éves korig mindegy, melyik fajjal dolgoznak, 120 éves kor felett először a szlavón tölgy minősége kezd el romlani, utána a kocsányos, legkésőbb a kocsánytalan tölgyé. Évente csaknem 70 000 m³

Köszöntő a Zselicben

Nemzetközi Csillagoségbolt-park címet nyert a terület. Ezenkívül még egy ilyen jellegű terület található hazánkban, a Hortobágyon. A címet olyan területeknek ítélik meg, ahol a mesterséges fényszennyezés annyira alacsony szintű, hogy az égboltot a maga természetes szépségében csodálhatjuk. A Csillagpark 2015-ben nyitott és fő célkitűzése a csillagászáttal kapcsolatos környezeti nevelés.

Mielőtt betértünk volna a létesítménybe, *Pintér Ottó*, a Zselici Erdészet igazgatója vette át a szót és invitálta a csapatot a Csillagpark projekt keretében megépített 25 m magas kilátóra. Felérve a tiszta időben páratlan látvány fogadott minket. A szép, üde zöld dombok felett északra a Badacsonyt, délkeletre a Mecsek hegységet láthattuk. Miközben gyönyörködtünk a táj-

famennyiséget termelnek ki, a tölgyet 115–120, a bükköt 120–130 éves vágásfordulóval termelik.

A bükköt kizárólag természetesen újítják, de a tölgyesekben is nagyarányú a természetes felújítás. A bükk esetében a felújítás megkezdésével megvárják, míg az újulat embermagaságú lesz, így a vadkárt minimálisra tudják szorítani.

Jelentős az erdészet közjóléti tevékenysége is, amelynek kiemelt helyszíne a Ropolyi-tó környezete, amely horgásztóként is üzemel, és az év során több jelentős rendezvénynek is helyszínül szolgál. Az előadás végén a tájegység egykori, mára részben kihalt településeiről is hallhattunk érdekes információkat.

Miután gyönyörködtünk magunkat a tájban, átmentünk a Csillagpark épü-

Kilátás a kilátóból

letébe, ahol egy vetített képes előadást hallhattunk az erdészetvezető előadásában a Zselicről. Sok érdekes adatot hallottunk erről a nagyjából 30 km átmérőjű körben elhelyezkedő területről, annak tipikus üde erdőtalajairól, faállományairól, sajátos éghajlati viszonyairól.

A térségre az elegyes erdők jellemzőek, fő állományalkotók a tölgyek, a bükk és az ezüst hárs, mely utóbbi kettő a Zselic jellegzetes állományait adja. A bükk a keleti és északi oldalakon jól érzi magát, míg a déli és nyugati fekvésben szárad.

A Zselic történetével kapcsolatban megtudtuk, hogy az 1230-as években kanászfalvak alkották, jelentős volt az állattartás, amely sokáig jellemző megélhetési forma volt. 1918–19-ben kisvasutat építettek a területen, amely 1927-ig működött. 1945 után az állattartás megszűnt, és a falvak kihaltak. Mára csak az egyes területek elnevezése emlékeztet a hajdanvolt településekre. 1976-ban megalakult a Zselici Tájvédelmi Körzet. Az előadó mondanivalóját számos csodás fénykép tette érzékletesebbé.

Ezután a Csillagpark két elhivatott munkatársa, *Maczó András* és *Schmall Rafael* kalauzolt bennünket a csillagászat világába. Először egy meteoritkiállítást tekintettünk meg, amely a világ számos részéről származó darabbal büszkélkedhet, majd a naptávcső felépítését és működését mutatták be nekünk. Sajnos a borús, esős idő miatt a napot nem tudtuk távcsövön keresztül megvizsgálni. A program egy planetáriumi vetítéssel zárult, amelyen az égbolton felfedezhető csillagképekkel, azok elhelyezkedésével, jellemzőikkel ismerkedtünk meg. A csillagászok a rengeteg érdekes információval és az élvezetes

előadásmóddal számunkra, laikusok számára is maradandó élményt nyújtottak. A Csillagparkból a szállásunkra mentünk, ahol az ízletes vacsorát hosszan tartó baráti beszélgetés követte.

Másnap reggeli után a Kaposvári Erdészeti területére mentünk, a Deseda Kalanderdőbe. A helyszínen *Máté János* erdészeti igazgató fogadott bennünket, és elsőként az erdészetet mutatta be. A SEFAG egyik legkisebb erdészetről megtudtuk, hogy területének mintegy 5%-a természetvédelmi terület, 66%-a pedig a Natura 2000 hálózat részét képezi. A saját utakkal jól feltárt, vegyes fajú erdeik 80%-a a Zselicben található. Az erdők fajokcsoportok szerinti megoszlását tekintve tölgyek 25%, bükk, gyertyán 25%, hárs 25%, cser, akác és egyéb 25% arányban vannak jelen.

Ezután következett konkrét helyszínről, a Deseda-tó környezetének, az arborétumnak a bemutatása. A kezdetekről szakosztálytagtársunk, *dr. Tarjáni Lászlóné* mint az erdőgazdaság akkori, közjóléttel foglalkozó dolgozója osztotta meg élményeit és mesélt az arborétum kialakításáról. 1976-ban a vízűgy völgyzáró gátat létesített, és elzárta a Deseda-patakot, aminek eredményeként létrejött az É–D irányú, 300 m széles és csaknem 8 km

hosszú komplex tározó, elsődlegesen rekreációs céllal.

A területen az akác volt a jellemző faj, ezt letermelték, és az Ágnes-laki arborétum mintájára 1978-ban megkezdték a telepítéseket. A kedvező adottságoknak köszönhetően egzőta fajok telepítése is lehetővé vált, amelyek a fajok egyharmad részét teszik ki. Az arborétum további sorsáról és a későbbi fejlesztésekről *Kucséber Violetta* erdőmérnök-gyakornok beszélt. Elmondta, hogy a 28,6 ha-os arborétumban 73 db lombos és 38 db tűlevelű faj található, a lista a mai napig is folyamatosan bővül. 1993-ban nyitották meg a kertet, de csak részben, majd 2001-ben készült el a fahíd, amely könnyű megközelítést tett lehetővé. A sétautakat felújították, guruló tanösvényt hoztak létre, 30 db információs táblát helyeztek el, amelyeken a braille írás mellett QR kódok is megtalálhatók.

A fiatalok és vállalkozó kedvű felnőttek számára kalanderdőt, 23 km hosszú biciklis ösvényt és 4 db interaktív tanösvényt alakítottak ki. A tanösvények egy központból indulnak ki, és vezető füzetek segítenek a még hatékonyabb ismeretszerzésben. A jövőbeni fejlesztési tervekről elmondták, hogy lesz lombkorona-tanösvény, a meglévő fahidat felújítják, és még két új hidat, valamint egy kilátót is építenek.

Ezt követően egy kellemes sétát tettünk az arborétumban, ahol az ösvények mentén számos ismertetőtábla található, és a jól megtervezett tájelemek egészen különleges hangulatot adnak a helynek. A séta végén *Kertész József* szakosztálytagtársunk a hangulathoz illő Áprily-versekkel köszönte meg vendéglátóinknak a szép délelőttöt.

A Hotel Kardosfában elfogyasztott ebéd után *Dobó István* szakosztályelnök megköszönte házigazdánknek és egyben szakosztálytagunknak, Dobos Ildikónak a kitűnő szervezést és az odafigyelést, amit a rendezvény alatt irányunkban tanúsított.

A program során magunk is megtapasztalhattuk, hogy az erdőgazdaság következetes, évről évre folyó közjóléti fejlesztési nyomán az idelátogatók már most is többnapos, tartalmas, több helyszínre felfűzhető programlehetőségek közül választhatnak, ahol minden korosztály megtalálja a maga számára kedves kikapcsolódási formát, és az erdővel, erdészettel kapcsolatban számos új és jó információval, benyomással térnek haza.

Szöveg és kép: **Miklós Tamás** szakosztálytitkár

Honlapjaink:

www.oee.hu

www.vandorgyules.hu

www.azevfaja.hu

www.erdokhete.hu

www.erdeivandor.hu